

nové mesto

**Baví ma život na
hrane, kde sa rodí
niečo nové**

ročník 33 | máj – jún 2024

| HNUTIE FOKOLÁRE

**Ved' vo viere a láske sme
si naďalej blízki | s. 12**

| PSYCHOLÓGIA

**Nebojte sa poslať ľudí za psy-
chológom, radí kňazom biskup
Forgáč | s. 16**

| RODINA

**Pestúnska mama Lucia: Prijať
drogovo závislé dieťa sme si
predtým nevedeli predstaviť.
Rozhodovalo primárne naše
srdce | s. 32**

otvorení rozhovoru

Pražský arcibiskup Ján Graubner odovzdal Márii Terézii Cifaldiovej z Hnutia fokoláre Zlatú svätovojeťskú medailu.

Zlatá svätovojeťská medaila pre Máriu Teréziu Cifaldiovú z Hnutia fokoláre

V pondelok 8. apríla udelil pražský arcibiskup Zlatú svätovojeťskú medailu Márii Terézii Cifaldiovej z Hnutia fokoláre, ktorá sa tohto roku dožila deväťdesiatich rokov.

Medailu svätého Vojtecha udeľuje pražský arcibiskup a je určená všetkým ľuďom, ktorí mimoriadnym a presahujúcim spôsobom prispeli k hodnotám vlastným kresťanskému náboženstvu i západnej civilizácii. Podobu medaily vytvorila akademická sochárka Jitka Kateřina Trčková, ktorá sa inšpirovala obrazom svätého Vojtecha, zobrazeného vo výjavoch zo života a smrti tohto patróna Pražskej arcidiecézy na románskych dvorách (Porta Regia) gotickej Katedrály Nanebovzatia Panny Márie v poľskom Hnezdne. Prvým nositeľom

medaily sa v roku 2008 stal jezuita, vedec a pedagóg profesor Ludvík Armbruster. Ocenenie zaviedol kardínál Miloslav Vlk (pražský arcibiskup v rokoch 1991 – 2010).

Maria Teresa Cifaldi sa narodila 15. apríla 1934 v talianskom Salerne. Študovala pedagogiku, sociálne vedy a jazyky. V päťdesiatych rokoch 20. storočia sa stretla s mladými ľuďmi zo vznikajúceho Hnutia fokoláre, ktorí žili radikálne podľa evanjelia. Priťahovalo ju to a vo veku 24 rokov sa sama pridala k tomuto hnutiu. Po piatich rokoch odišla z Talianska do Luxemburgu a potom do Bruselu, kde okrem iného pracovala v Európskom spoločenstve.

V roku 1969 sa jej podarilo získať povolenie študovať na bratislavskej univerzite. Pre cudzincov z druhej strany „železnej opony“ to vtedy bola jedna z možností, ako oficiálne žiť v komunistickom bloku. Motiváciou na jej príchod do bývalého Československa bol predovšetkým záujem o ľudí, ktorí sa rôznymi spôsobmi stretli so spiritualitou Hnutia fokoláre a chceli podľa nej žiť. Už počas príprav na cestu do Bratislavy sa dozvedela, že je potrebné čo najskôr odísť, pretože hranice Československa sa mali opäť uzavrieť. Zdalo sa, že sa už nikdy nebude môcť vrátiť. Osud Guida Mirtiho, talianskeho fokolarína, ktorý v rokoch 1955 až 1963 udržiaval kontakty s Československom, mala stále v čerstvej pamäti. Odhalila ho tajná polícia a potom ho osem mesiacov väznili v Ruzyni, kým sa talianskej vláde podarilo oslobodiť ho. Napriek tomu sa Teresa Cifaldiová rozhodla riskovať.

Vďaka nej sa v tejto izolovanej časti Európy mohlo naplno rozvinúť dielo Hnutia fokoláre. To sa prejavilo aj v pomerne hladkom prechode hnutia do „normálnych“ podmienok po páde komunistického režimu. Generácia ľudí, ktorá v ňom vyrastala od sedemdesiatych rokov, si našla miesto v celom spektre spoločnosti, a to tak v Cirkvi, ako aj v občianskom a politickom živote. Postupne sa naplno rozvinula práca s deťmi a mládežou, systematická formácia rodín, pomoc rodinám v kríze, projekt Ekonomia spoločenstva, redakcia Nové mesto, cyklus prednášok Človek a médiá a ďalšie.

V roku 2004 vtedajší apoštolský nuncius v Českej republike Mons. Diego Causero udelil Terese Cifaldiovej pápežské vyznamenanie Dáma Rádu svätého Gregora Veľkého.

Teresa Cifaldiová oslávila v apríli tohto roka svoje 90. narodeniny.

Zdroj: Cirkev.cz, arcibiskupstvo Praha

Iva Mrvová

Baví ma život na hrane, kde sa rodí niečo nové

„Bez možnosti pohybovať sa v rôznych prostrediach si neviem predstaviť svoj život,“ hovorí František Mikloško.

„Vďaka tomu, že som sa vždy pohyboval v rôznych prostrediach – kresťanských i sekulárnych –, som mal možnosť vidieť obe strany: to, čo prináša kresťan a jeho svedectvo, a rovnako aj pohľad nekresťana na Cirkev a na svet,“ hovorí v osobnom rozhovore pre Nové mesto František Mikloško.

Svet sa dnes rýchlo mení. Rád diskutuješ aj s mladou generáciou, ktorej by si z podstaty už nemusel rozumieť. Čím to je?

V súčasnosti je veľmi zaujímavé sledovať, aká generačná vlna dnes nastupuje. Dôležité je vnímať to, pretože svet sa naozaj neustále mení. Keď sa človek izoluje, život mu uniká. Následne už iba spomína na prežité a chce presadzovať iba to svoje – čo zažil, videl, čomu rozumie.

Keď je však človek stále na hranici toho nového, čo prichádza, a sám seba aktualizuje, nachádza veľmi veľa inšpirácií a možností. Ak to nerobí, zostáva vo svojom začarovanom kruhu. Opakuje sa a nedokáže na dianie okolo seba aktuálne reagovať. Zažívam to, keď som vo verejnom živote konfrontovaný s postojmi iných v aktuálnych otázkach, o ktorých sa v spoločnosti vedie polemika. Je to aj riskantné, no nedá sa tomu vyhnúť. Pre mňa je toto zdroj, za ktorý som veľmi vďačný. Baví ma život na hrane, kde sa rodí niečo nové.

Stanislav Lieskovský

Ved' vo viere a láske sme si naďalej blízki

Kňaz Tibor Umstädter bol jedným z prvých ľudí, ktorého sa v bývalom Československu dotklo svetlo charizmy jednoty. Pochopil, že Hnutie fokoláre je niečím novým a originálnym, čo sa narodilo v Katolíckej cirkvi. Našiel v ňom nový rozmer pre svoj duchovný život, ale aj odpovede na výzvy vtedajšieho sveta. Bol presvedčený, že láskou k bratovi a službou všetkým svojim bratom, ktorých počas dňa stretáva, dosiahne Boha. S pokorou žil evanjelium lásky. Tento rok uplynulo 100 rokov od jeho narodenia. Jeho životný príbeh si priblížime v rozhovore s otcom Antonom Konečným.

Vieme, že Tibor bol členom Hnutia fokoláre. V čom spočívala jeho angažovanosť v tomto hnutí?

Od roku 1959 pôsobil ako kaplán v Prešove, kam v rokoch 1964 – 1965 smerovalo niekoľko návštev nemeckého kňaza fokolarína Petra Wiederholdta z Drážďan s diskretnou túžbou pri-niesť spiritualitu jednoty k nám. Semienko sa ujalo a po Petrovej tragickej smrti vo Vysokých Tatrách dielo postupne rástlo a začalo sa aj dife-rencovať. V Prešove bola priaznivá zostava laikov – okolo rodiny Trenklerovcov a na fare – okolo Tibora. Tibor mal dar duchovného rozlišovania a v spiritualite rozpoznal veľkú charizmu, ktorú prijal, žil podľa nej a o ktorú sa taktne delil najmä s kňazmi. Mal aj zodpovednosť za kňazskú vetvu pre Slovensko, spolu s pátrom Karolom Pilíkom v Prahe pre Československo, až kým mu v tom zhoršujúce sa zdravotné ťažkosti (okolo roku 1985) nezabránili.

Ako cirkevne dobre známa osobnosť bol Tibor sledovaný štátnou bezpečnosťou, a predsa stále udržiaval kontakty i s nami doma, aj s bratmi z Východného Nemecka.

Ako si sa spoznal s Tiborom a koľko si mal vtedy rokov?

Spoznal som ho ako 18-ročný študent v roku 1962, keď som sa hlásil do seminára. Prišli sme za ním spolu s mojím farárom otcom Jozefom

Pastirom, aby nám pomohol s prihláškou. Tibor bol kaplánom na fare v Prešove, prijal nás s ra-dosťou. Všimol som si priateľskú a nadpriro-dzenú atmosféru medzi týmito dvomi kňazmi. Zapôsobila na mňa. Ani neviem prečo. Ich du-chovné priateľstvo ma oslovilo.

Aký dojem urobil na teba Tibor ako človek? Môžeš nám ho trochu priblížiť?

Mal pokojnú, nekonfliktnú a akoby duchov-ne regulovanú povahu. Dnes si myslím, že vyplý-vala z jeho jednoty s Bohom, a to človeka premie-ňa. Každá spiritualita – aj tá naša, ktorou sa Tibor začal živiť – človeka mení, a to bolo u neho priam hmatateľné.

Tibor bol vysokej postavy, jeho celkový výzor bol nezvyčajne duchovný. Vo výslovnosti boli ne-patrné stopy maďarského a nemeckého prízvuku, lebo najmä maďarčinu ovládal možno o čosi viac ako slovenčinu. Na zasadaniach Liturgickej komi-sie, kde sme sa počas komunizmu stretávali, všet-ci akceptovali jeho rozsiahle vedomosti. Keď sa vyskytlo niečo komplikovanejšie, vtedajší košický ordinár vždy požiadal Tibora o názor.

Tiborovo priezvisko naznačuje nemecký pôvod, z akého rodinného a spoločensko-kul-túrneho prostredia pochádzal?

Jeho otec bol bankový úradník, a keď sa Tibor narodil, mal židovské náboženstvo. Matka bola

Mária Kostyálová

Nebojte sa poslať ľudí za psychológom, radí kňazom biskup Forgáč

Akú by mal byť vzťah medzi kresťanstvom a psychológiou? Je pravda, že sa navzájom potrebujú a dopĺňajú, alebo je za týmto tvrdením len umelá snaha nájsť spoločné prieniky? O týchto a mnohých ďalších témach sme sa rozprávali s košickým pomocným biskupom a psychológom Marekom Forgáčom.

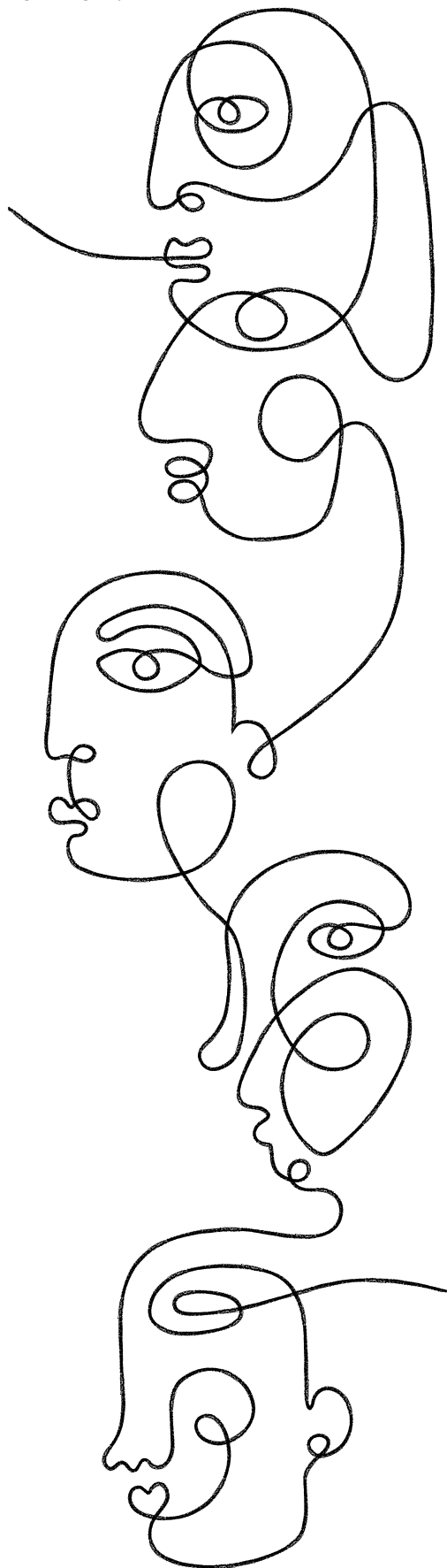
Keď prídu problémy, stále viac veriacich sa obracia na pomoc psychológa. Je to nový fenomén?

Psychológia je veľmi mladá veda, ktorá má približne 150 rokov. Je potrebná, lebo aj súčasný život sa zmenil. Požiadavky na osobnosť človeka sú oveľa náročnejšie, ako boli kedysi, a určite aj preto máme dnes oveľa viac problémov v oblasti psychického života.

Keď však čítame životopisy svätých, s potrebou psychologickej pomoci sa veľmi nestretávame. Zdá sa, ako keby viera poskytovala naozaj všetky prostriedky na to, aby sa človek mohol dostať aj z ťažkostí, ktoré hraničia napríklad s depresiou.

Treba rozlišovať, o aké ťažkosti ide. Uvediem prirovnanie na fyziologickej rovine. Predstavme si, že sa slabo oblečiem a prechladnem. Prídem večer domov, urobím si tri šálky horúceho čaju s citrónom, v noci sa vypotím a ráno som úplne fit. Ale ak ochoriem tak, že mám štyridsiatky teploty, tak si môžem variť čaj a žmýkať citrón – jednoducho to nepomôže. Tam potrebujeme nejakú odbornú starostlivosť lekára.

A v oblasti psychického života je to podobné. Niekedy sú tu veci menej závažného

Úprimná komunikácia

Mamka môjho manžela býva už sama na dedine, ktorá je vzdialená od nášho bydliska asi 70 km. V januári poznamenala, že by potrebovala vymaľovať kuchyňu a jednu izbu. V prvom momente ma to zaskočilo a zaplavil ma pocit frustrácie, pretože len pred pár mesiacmi sme ukončili maľovanie a upratovanie na prvom poschodí jej domu. Bolo to veľmi náročné, pretože sme menili aj okná a robili sa aj nejaké stavebné úpravy. Niečo nám robila firma, ale väčšinu sme robili sami s manželom.

Zvyčajne sa jej snažíme urobiť všetko, čo potrebuje, ale teraz sa mi to zdalo priveľa. Chcela som zostať v láske, ale aj v pravde. Povedala som jej, že kuchyňu môžeme vymaľovať, ale nie túto jar, pretože máme naplánovanú nejakú prácu u nás doma. Vysvetlila som jej, že sme pracovne vyťažení a toto v jarných mesiacoch už nevieme urobiť. Zároveň som sa snažila pochopiť jej situáciu, že je neustále doma a pozerá na tie izby, a tiež fakt, že to nedokáže urobiť sama a musí o pomoc požiadať nás. Mamka to prijala a povedala, že počká, keď budeme môcť.

Koncom júna sa naskytla príležitosť a jednu izbu manžel vymaľoval. Mamka mala radosť a bola veľmi vďačná. Vtedy som si uvedomila, že je potrebné úprimne komunikovať. Tiež som však veľmi ocenila jej pokoru, ako to celé prijala a netlačila na nás, aby sme to urobili čím skôr.

Mária Šarišská

**Vďaka za vaše svedectvá
solidarity a vzájomnosti.**

Svoje príspevky môžete aj naďalej posielat
na e-mailovú adresu casopis@nm.sk.

Ezio Aceti

Edu-Care, výchova je vzťah, vyžaduje venovať pozornosť

*Týmto článkom začíname novú rubriku o výchove,
ktorá pomáha rásť jednotlivcom aj spoločnosti.*

Pred určitým časom pápež František použil silný a znepokojujúci výraz: „Žijeme v zlých časoch.“ Pandémie, vojny, migrácia, chudoba, nezamestnanosť... sa stali pravidelnou súčasťou denných správ a dôsledkom je, že ochoreniu na „depresiu“ patrí v Európe primát medzi chorobami a súčasne je jednou z najčastejších chorôb celosvetovo. Ľudstvo vo svojich dejinách mnoho ráz prechádzalo temnými a nedobrymi obdobiami. Keď sme sa z nich chceli dostať a pohnúť sa dopredu, zakaždým sa apelovalo na výchovu ako na nástroj, ktorý majú ľudia v rukách na zmenu kurzu, na to, aby sa opäť vzchopili a vrátili na správnu cestu. Iste, výchova totiž neznamená len pomáhať druhým vydať zo seba to najlepšie, predstavuje širší pojem, ktorý zahŕňa aj starostlivosť a záujem o svet, o dobro, skrátka o ľudí.

Starostlivosť (caring) o druhých predpokladá vytvorenie vzťahu: byť pozorný a zaujímať sa o svet druhých, to si vyžaduje niekoľko schopností – nebyť egocentrický (čiže vnímať, čomu sa druhý človek venuje, čo cíti a čo chce), mať potrebné sebaovládanie a upraviť si vlastné správanie, ďalej sa týka pocitov, spoluúčasti na tom, čo

citovo prežívajú ostatní (empatia), a súcitu. Na druhej strane zas na to, že kríza je predovšetkým v oblasti výchovy, poukazujú mnohí vedci, a ak sa nezmenia vzťahy medzi ľuďmi, národmi, štátmi, a takisto aj k životnému prostrediu a ku krajine, predvídaajú hrozivú, neblahú budúcnosť.

V tomto prvom článku by sme sa chceli krátko venovať základným ľudským princípom, pretože každé vzťahové a výchovné spolužitie je založené na rešpektovaní dôstojnosti každého človeka. Tu predkladáme niekoľko základných princípov, platných pre ľudské bytosti:

1. Sme vzťahové bytosti: máme telo, psychiku, svedomie a toto všetko nás pobáda smerom k inému človeku, tak sa rozvíjajú vzťahy. Všetkými pórmi túžime po láske a každý z nás si ako pálčivú túžbu chráni zámer jednoty medzi ľuďmi formou všeobecného bratstva. Preto je dôležité vychovávať deti tak, aby spoločníka považovali za rovnako podstatného pre svoj rozvoj, pre rast.

2. Sme tvory naprogramované na lásku: každý milovaný človek sa cíti dobre, cíti sa realizovaný

Achát, Kozákov, Česká republika

Achát, Byšta, Slovensko

a rôznych predmetov, podľa ktorých dostali acháty aj výstižné názvy ako: hviezdicový, korálový, stromčekový, ohnivý, machový, mozaikový, domčekový a iné. Umelé farbenie achátov poznali už starí Gréci a Rimania, ktorí ich farbili na čierne alebo červeno pomocou medu, cukru a iných tajných receptov, ktoré sa dedili z generácie na generáciu. Vhodný achát sa vložil na niekoľko mesiacov do medu, ktorý postupne zaplnil pórovité vrstvičky. Dnes sa rôznymi farbami najčastejšie farbja brazílske acháty.

Výskyty achátov

V teréne ich môžeme zbierať v zárezoch ciest, v lomoch, korytách potokov i na pooraných poliach. Na Slovensku sa vyskytujú acháty asi na 20 lokalitách. Nájde ich v Malých Karpatoch (Sološnica, Lošonec), v Nízkych Tatrách (Malužiná), na východnom Slovensku (Byšta, Brezina, Kuzmice, Kvetnica). Z Českej republiky sú najznámejšie lokality Kozákov, Doubravice, Rovně, Železnice a mnohé ďalšie. Svetovou veľmocou je Brazília, kde sa nachádzajú v štáte Rio

Grande do Sul na obrovskej ploche vyše 1,5 mil. km², kde táto zóna pokračuje do severnej časti Uruguaja (oblasť Artigas). Ložiská boli objavené v roku 1827 a stali sa oblasťou rozsiahlej ťažby a vývozu achátov do celého sveta. V roku 1900 bola v Brazílii nájdená unikátna geóda s veľkosťou 10 x 2 x 1 m a hmotnosťou 70 ton, tvorená achátovým lemom a dutinou s tmavofialovými amethystmi. Acháty sa vyskytujú takmer vo všetkých krajinách sveta. V Európe ich nájdeme v Poľsku, Bulharsku, Taliansku a iných krajinách.

Spracovanie a využitie achátov

Acháty sa po rozrezaní diamantovou pílou brúsia a leštia do obdĺžnikových a okrúhlych tvarov, kde najviac vynikne ich farebnosť a štruktúra. Len jeden z 30 až 50 kusov je vhodný na spracovanie. Pri reštaurovaní sa acháty využívajú na leštenie pozlátených povrchov umeleckých predmetov.

Acháty sú ozdobou nielen súkromných zbierok, ale aj expozícií múzeí po celom svete.